

1 **Klimatomställningen löser vi tillsammans**

2 **Inledning**

3 Klimatförändringen är en allvarlig och akut kris. Samtidigt är krisen en historisk möjlighet att
4 bygga ett bättre, mer jämlikt och hållbart samhälle. Omställningen måste påbörjas omedelbart
5 och alla politiska beslut behöver ta sin utgångspunkt i det allvarliga läge vi befinner oss i.
6 Många av lösningarna finns nära oss och kan genomföras lokalt. Det ger oss möjlighet att både
7 minska klimatpåverkan och utveckla Västerås till en bättre kommun för alla som bor här.

8 Under decennier har politiken präglats av föreställningen att marknaden kan lösa samhällets
9 problem. Område efter område har underställts privata vinstintressen, men marknaden
10 prioriterar alltid kortsiktig vinst framför långsiktig hållbarhet. Därför räcker det inte med att
11 enskilda personer försöker göra rätt. Klimatkrisen kan inte lösas genom individuella val. En
12 enskild person kan inte bygga cykelbanor, ställa om energisystem eller energieffektivisera sin
13 hyreslägenhet på egen hand.

14 Däremot kan vi göra det tillsammans. Därför måste politiken ta ett tydligt ansvar. Det görs med
15 klimatinvesteringar och genom att bygga en kommun där det är billigt och enkelt för
16 västeråsarna att göra klimatsmarta val, samtidigt som det är dyrt och svårt att fortsätta
17 använda fossila bränslen. Genom många små och stora beslut kan kommunen skapa
18 förutsättningar för en grön omställning.

19 När vi ställer om för klimatet ska vi göra det jämlikt. Vänsterpartiet är det enda parti som
20 konsekvent kopplar samman klimatpolitik och fördelningspolitik. För oss är det självklart att
21 det allmänna ska bära huvudansvaret för klimatarbetet. Det är så vi säkerställer att
22 kostnaderna för omställningen inte vältras över på de av oss som har minst resurser.

23 Klimatarbetet kräver stora och genomgripande förändringar på alla nivåer i samhället. Vi i
24 Vänsterpartiet Västerås ser oss som en del av den breda gräsrotsrörelse som kräver en snabb
25 klimatomställning på rättvis grund.

26

27 **Agera tillsammans**

28 När vi gör saker tillsammans kan människor få det bättre samtidigt som vi minskar
29 klimatavtrycket. Kollektivtrafiken är det tydligaste exemplet. En väl utbyggd kollektivtrafik
30 minskar behovet av privat bilägande och gynnar dem som redan reser mest buss – kvinnor,
31 unga och låginkomsttagare. Vi vill se tätare turer på befintliga linjer, fler direktlinjer mellan
32 bostadsområden och arbetsplatser, samt bättre kollektivtrafik på landsbygden.

33 Vi vill även se sänkta priser på bussen och på sikt en helt avgiftsfri kollektivtrafik. Under
34 mandatperioden 2022-2026 har Vänsterpartiet Västerås varit med och återinfört 40-
35 resorskortet med "guldtian" för pensionärer, beslutat om fria resor för barn och unga under
36 sommarlovet och sänkt priset på månadskortet för unga. En tvärlinje som knyter samman
37 Erikslund, Finnslätten och Hälla startar under 2026 och en utredning av avgiftsfri
38 kollektivtrafik pågår. Vi fortsätter att driva kravet på tre timmars övergång.

39 Det ska inte vara dyrare att resa med färdtjänst än att resa kollektivt. Därför vill vi sänka och
40 harmonisera färdtjänsttaxan så att den motsvarar priset på bussen.

41 Vi vill främja icke vinstdrivna bilpooler och verka för att det kommunala bostadsbolaget Mimer
42 startar en försöksverksamhet med bilpooler enligt samma modell som i ETC-husen i Västerås.

43 Det finns många andra sätt där gemensamma lösningar både underlättar vardagen och stärker
44 miljöarbetet. Vi vill placera ut fler vattenposter i kommunen. När människor enkelt kan fylla på
45 sina vattenflaskor minskar behovet av engångsflaskor i plast.

46 Vissa saker behöver vi bara vid enstaka tillfällen. Då är det varken hållbart eller ekonomiskt
47 rimligt att alla ska äga var sitt exemplar. Vänsterpartiet Västerås vill fortsätta utveckla
48 fritidsbanken och kulturbanken, verksamheter som gör det möjligt att återanvända saker och
49 göra dem tillgängliga för fler. Vi vill även se liknande verksamheter för verktyg, odling, lagning
50 och hantverk. Det gör det möjligt att låna det som behövs när behovet uppstår, utan att
51 privatekonomin eller miljön belastas i onödan.

52 **Vänsterpartiet Västerås vill:**

- 53 • Införa avgiftsfri kollektivtrafik
- 54 • Utveckla den icke-kommersiella delningsekonomin
- 55 • Placera ut fler vattenposter

56

57 **Kommunens ansvar**

58 Kommunen är en stor arbetsgivare och inköpare och har därmed ett betydande ansvar för
59 klimatarbetet. Genom tydligare styrning och uppföljning, bland annat genom att införa en
60 särskild klimatbudget, ska kommunens beslut systematiskt kunna analyseras ur ett
61 klimatperspektiv.

62 Vänsterpartiet Västerås har nyligen varit med och fattat beslut om två ambitiösa klimatmål för
63 kommunen. Det första är att Västerås stad som organisation ska vara fossilfri senast 2030.
64 Det andra är att Västerås som geografiskt område ska nå nettonollutsläpp av växthusgaser
65 senast 2040. För oss är det avgörande att dessa mål inte blir fina formuleringar på ett papper.
66 Därför kommer vi att driva på för konkreta åtgärder, tydlig uppföljning och politiskt ansvar, så
67 att målen faktiskt nås.

68

69 Målet om en fossilfri kommunal organisation till 2030 stärker kommunens trovärdighet och
70 ger möjlighet att ställa krav på näringslivet och andra aktörer. Samtidigt behöver kommunen
71 skapa förutsättningar för att alla västeråsare enkelt ska kunna göra klimatsmarta val.

72 Transporter är en välkänd miljöbov. Därför ska resor i tjänsten i första hand ske med tåg för
73 anställda inom Västerås stad. Digitala möten behöver uppmuntras och flygresor ska endast
74 godkännas i undantagsfall.

75

76 Kommunen ska även ställa höga miljökrav vid upphandling. Genom inköp till skolor och
77 storkök ska efterfrågan på ekologisk, vegetarisk och närproducerad mat öka. För att minska

78 matsvinnet vill vi möjliggöra försäljning av matlådor med överbliven mat från skolor och
79 förskolor.

80 Det kommer även krävas en rad kommunala klimatinvesteringar, ett arbete som redan är
81 påbörjat och där Vänsterpartiet Västerås har varit pådrivande. Fler solpaneler behöver
82 installeras på lämpliga kommunala fastigheter. Vid renoveringar ska klimatsmarta materialval
83 och energieffektivisering vara norm. I många fall ger klimatinvesteringar möjlighet till andra
84 förbättringar, till exempel kan energieffektivisering av skolor kombineras med förbättrad
85 inomhusmiljö.

86 Kommunen ska inte heller stödja fossilindustrin. En plan för hållbara inköp ska tas fram så att
87 verksamheterna får tydliga riktlinjer. Laddinfrastruktur ska byggas ut i takt med ökningen av
88 elfordon och andelen eldrivna maskiner, verktyg och fordon i kommunens verksamheter ska
89 öka. Kommunen ska inte äga aktier i bolag inom fossilindustrin.

90 Arbetet för att minska spridningen av mikroplaster ska fortsätta och giftiga kemikalier ska
91 fasas ut, särskilt i miljöer där barn vistas.

92

93 **Vänsterpartiet Västerås vill:**

- 94 • Driva på för att Västerås ska nå nettonollutsläpp av växthusgaser senast 2040
- 95 • Införa en kommunal klimatbudget
- 96 • Bygga fler solpaneler på kommunala fastigheter
- 97 • Minska spridningen av mikroplaster

98

99 **Samhällsbyggnad**

100 Vi behöver bygga ett samhälle där det är enkelt och självklart att leva klimatsmart. När
101 miljösmarta val också är de bekväma och tillgängliga valen vinner både människor och klimat.

102 Ett hållbart samhälle bygger på närhet. När bostäder, service och arbetsplatser finns nära
103 varandra minskar behovet av bilresor. Lokala centrum ska stärkas och utvecklas så att de kan
104 möta vardagens behov. På så sätt kan Västerås utvecklas till en stad där bilen inte är en
105 förutsättning för att leva ett bekvämt liv. Pendelparkeringar i anslutning till kollektivtrafiken
106 behöver byggas i yttre områdena för smidiga byten mellan färd sätt.

107 Västerås ska vara en kommun där det är tryggt, enkelt och attraktivt att cykla. Så att vi stolta
108 kan kalla Västerås för cykelstaden. Vi vill att cykellederna ska vara väl underhållna, väl belysta
109 och lätta att navigera. Servicestationer för cyklar ska byggas och snabbspår införs så att
110 cykeltrafiken inte behöver konkurrera med gående eller biltrafik. För att öka cyklandet vill vi
111 också genomföra kampanjer som lyfter cykeln som ett effektivt transportmedel.

112 När kommunen byggs mer klimatsmart blir den också mer människovänlig. Forskning visar att
113 närhet, grönska och lokal gemenskap bidrar till bättre hälsa och livskvalitet.

114 Västerås behöver byggas mer sammanhållet, men samtidigt ska gröna ytor bevaras och
115 utvecklas. För att lyckas med dessa två saker krävs smart stadsplanering, till exempel kvarter

116 med innergårdar och kompletteringar på tidigare bebyggelse. Vi vill även säkerställa
117 efterlevnad av 3-30-300 regeln. Den innebär att alla ska kunna se minst tre träd från sin
118 bostad, att trettio procent av gårdsmiljön ska skuggas av träd och att avståndet från din
119 bostad till ett grönområde ska vara högst trehundra meter.

120 Höga krav ska ställas vid nybyggnation för att minska energiförbrukningen. Befintliga
121 fastigheter behöver också utvecklas med hållbara material, solpaneler, gröna tak, fler grönytor
122 och andra klimatsmarta lösningar. Sammanhängande gröna korridorer ska främjas för att
123 stärka den biologiska mångfalden.

124 Vänsterpartiet har länge drivit att Västerås flygplats ska läggas ned. Det är orimligt att
125 kommunen fortsätter finansiera en verksamhet som bidrar till stora utsläpp och används av få
126 västeråsare.

127
128

129 **Vänsterpartiet Västerås vill:**

- 130 • Anlägga pendelparkeringar i ytterområdena
- 131 • Utveckla kommunens cykelleder
- 132 • Bygga servicestationer för cyklar
- 133 • Införa snabbspår för cykel
- 134 • Säkerställa efterlevnad av 30-30-300-regeln
- 135 • Lägga ner Västerås flygplats

136

137 **Energi**

138 Västerås ska ha stabil elförsörjning, effektiva transporter och trygg uppvärmning baserad på
139 förnybara energikällor. Genom att lämna den fossila ekonomin bakom oss minskar vi
140 utsläppen, tar ansvar för klimatförändringarna och bygger samtidigt en mer attraktiv kommun.

141 Kommunens energibolag Mälarenergi spelar en central roll och ska förbli i kommunal ägo.
142 Bolaget gör det möjligt för kommunen att investera i förnybar energi, effektiv
143 energianvändning och avveckling av fossila system. Solceller kan med fördel installeras i både
144 kommunal och privat regi för att sänka kostnader och utsläpp.

145 Att vi hushåller med energin är avgörande. Oavsett energikälla krävs resurser och det har en
146 påverkan på miljön. Därför ska kraven på minskad energiförbrukning skärpas för kommunala
147 fastigheter, privata bostäder och företag.

148 Avfall ska i ökad utsträckning källsorteras istället för att förbrännas. Söföörbränning är ett
149 steg bort från mer hållbara lösningar och ska minska över tid.

150

151 **Vänsterpartiet Västerås vill:**

- 152 • Behålla Mälarenergi i kommunal ägo
- 153 • Införa högre krav på sänkt energiförbrukning i kommunala fastigheter
- 154 • Verkar för mer källsortering av sopor, istället för förbränning

155 **Vår unika miljö**

156 Den biologiska mångfalden är akut hotad. Kommunen har stora möjligheter att använda sin
157 mark för att stärka ekosystemen och skydda hotade arter. Våtmarker ska återställas,
158 faunapassager byggas och livsmiljöer förbättras.

159 Skogs- och jordbruket behöver ställas om till mer hållbara former. Som markägare och
160 tillsynsmyndighet behöver kommunen visa att levande skogar kan förenas med ett långsiktigt
161 brukande. Rójning och avverkning i kommunens skogar och friluftsområden ska ske
162 hyggesfritt, med minimala skador på markskikt och kvarvarande växtlighet, och på ett sätt
163 som skapar goda livsmiljöer för insekter, fåglar och kräldjur.

164 Hänsyn till miljö och djurliv ska alltid tas vid planering av infrastruktur, exploatering och
165 bostadsbyggande. Kommunen ska även verka för mer mark för rekreation och friluftsliv i
166 förhållande till antalet boende i området, samt öka andelen ängsmark. Inga projekt får
167 äventyra situationen för rödlistade arter.

168
169 Lokal ekologisk produktion ska stödjas och jordbruksmark behöver värnas. Nya bostads- eller
170 industriområden ska inte byggas på brukbar jordbruksmark.

171 Tillgången till rent dricksvatten måste säkras. Dagvatten ska omhändertas, förorenat vatten
172 renas och vattenkvaliteten i Mälaren och andra vattendrag förbättras.

173 **Vänsterpartiet Västerås vill:**

- 174 ● Förena levande skogar med ett mer hållbart skogs- och jordbruk
- 175 ● Återställa våtmarker i kommunen
- 176 ● Bygga fler faunapassager
- 177 ● Se mer mark för rekreation och friluftsliv

178

179 **Avslutning**

180 Detta program visar hur Vänsterpartiet Västerås vill ta ett samlat grepp om klimatpolitiken. Vi
181 lägger huvudansvaret på den offentliga sektorn för att samordna och genomföra
182 omställningen. När strukturerna finns på plats blir det enkelt för västeråsarna att göra
183 klimatsmarta val.

184 Genom tydliga mål, strategiska investeringar och gemensamma lösningar kan vi påverka både
185 vardagsliv och näringsliv i en hållbar riktning. Klimatomställningen är en gemensam uppgift.
186 Tillsammans kan vi bygga ett Västerås som möter framtiden med rättvisa och hopp.

188 **Sammanfattningsvis vill Vänsterpartiet Västerås:**

- 189 ● Införa avgiftsfri kollektivtrafik
- 190 ● Skapa bättre förutsättningar för alla att göra klimatsmarta val
- 191 ● Nå nettonollutsläpp av växthusgaser senast 2040

- 192 ● Återställa våtmarker
- 193 ● Bygga fler solpaneler på kommunala fastigheter
- 194 ● Utveckla kommunens cykelleder